

کودکان و نهم

✽ فقدان امنیت خاطر ✽ بهانه گیری ها
✽ انفجار عقده ها ✽ درمان هیجان

فقدان امنیت خاطر

... مادری پاکدامن و نجیب داشت ، ولی پدرش لایبالی بود . با اینکه مدت هفت سال در زیر یک سقف زندگی می کردند ، ولی از نظر روحیات ، سالیان درازی از یکدیگر دور بودند . پدر لایبالی هر شب نزدیکهای صبح با حالت غیر عادی به خانه آمده ، با بهانه گیری بیمار به دشنام دادن و کتک زدن می پرداخت . همسر بیچاره که لحظاتی قبل ، از اضطراب و تشویش ، خوابش نمی برد ، اکنون از ترس آبرو و حیثیت سخنی نمیگفت ، تا مبادا فرزند خردسالشان بیدار شده از این ماجرا آگاهی یابد ، ولی هر دوی آنها نمیدانستند که کودکشان هم دشنام و بدگوئی پدر را شنیده ، واز رنج و حسرت خود راه خواب زده است .

روزها ، کودک معصوم از خوردن غذا خودداری کرده ، بهانه میاورد که میل ندارد . این بی میلی بتدریج بصورت عدم رغبت درمی آمد ، به موازات آن تشنجاتی باو دست میداد ،

رنگش تغییر کرده بر خود می‌لرزید ، همه می‌گفتند حساسیت پیدا کرده ، عصبانی شده است .

در این جا این سؤال پیش می‌آید که آیا بین اختلاف پدر و مادر او ، و این عصبانیت ، رابطه‌ای وجود دارد یا نه ؟!

آیا این ناراحتی معلول فقدان امنیت خاطر کودک نیست ؟
آیا کودک احساس عقده و محرومیت نمیکند ؟

* * *

● چرا کودکان عصبانی میشوند ؟

خشم و هیجان کودکان همانند همه حوادث زندگی ، دارای علل و عوامل ریشه - داری است . نکته مهم و اساسی اینست که معلوم شود چرا کودک عصبانی میشود ، و در چه مواقعی بیشتر این عصبانیت بروز می‌کند . بدون تردید کودک همانند افراد بزرگسال وقتی جلوی خواست و اراده‌اش مانعی قرار بگیرد احساس ناراحتی کرده بخشم درمی‌آید این ناراحتی ممکن است به علت حل نشدن يك مسأله ریاضی ساده باشد ، یا نداشتن همبازی ، و یا نبودن لوازم تفریح و ورزش کودک همانطور که به هوا و غذا و آب احتیاج دارد ، برفیق و همبازی و ورزشهای کودکانه نیز علاقمند است ، بر طرف نکردن این خواسته‌های مشروع ، کودکان را به خشم و هیجان وامیدارد .

در مواردی هم شکست ، عامل عصبانیت کودک است . وقتی آموزگار از شاگرد مدرسه درس می‌پرسد ، او نمی‌تواند جواب او را بدهد آثار برافروختگی از چهره کودک آشکار می‌گردد ، زیرا به شخصیت او لطمه وارد شده است ، برای کودکان هیچ چیز به اندازه شخصیت آنها مورد توجه نمی‌باشد ، برخی از معلمان یا والدین بدون توجه به این اصل ، کودک را در برابر دیگران مورد شماتت و توبیخ قرار می‌دهند و روح آرام کودک را به دریائی طوفانی و پرتلاطم مبدل می‌سازند .

کودکانی که دچار محرومیت‌های عاطفی بوده ، از امنیت خاطر برخوردار نیستند ، گرفتار حساسیت‌های عصبی خواهند شد ، آزمایشات علمی ثابت کرده است که کودکان پرورشگاهی ، فوق‌العاده حساس بوده از معاشرت و جوشش با دیگران گریزان هستند ، با کمترین جریانی دچار هیجان و عصبانیت میشوند .

بهبانگه‌های ها :

بسیاری از عصبانیت‌هایی که در محیط کار و یا در خانه بوجود می‌آید ، اگر با

دهد دلیق روانشناسی مورد مطالعه قرار بگیرد معلوم خواهد شد که نوعاً از نظر موضوع با عصبانیت مغایرت دارد ، بلکه يك نوع بهانه جوئی است .
 عبارت دیگر هرکس در محیط کار خود ، با مشکلاتی برخورد می کند ، در نتیجه از ناکامی ها و دشواریها دلی پر از عقده و کینه پیدا می کند ؛ اینگونه افراد وقتی با کسانی که زیر دست آنها قرار دارند برخورد کنند ؛ با کمترین بهانه عقده های درونی خود را خالی میکنند . در این نوع صحنه ها حوادث و برخوردها نمی تواند عامل عصبانیتها باشد ، بلکه موقعیت و شرایط خاص سبب میگردد که عقده ها و ناراحتیها بیرون ریخته شود .

بعنوان مثال معلمی که از همسرش دل پری دارد ، و یا مورد توهین و اهانت مدیر مدرسه قرار گرفته ، وقتی وارد کلاس درس میشود ؛ با کمترین جریانی دچار هیجان شده ، با بهانه جوئی شاگردان را مورد ستم و ضرب قرار میدهد . بدیهی است که این بی عدالتی ها ، سبب میگردد که همه افراد نسبت به افراد زیر دست خود ، همین برنامه را پیاده کنند ، وقتی پدر خانواده ای بهمسرش زور میگوید همسر خانواده به کودک خود فشار میاورد ، و او هم به برادر کوچکتر خود ظلم و ستم خواهد کرد .

● انفجار عقده ها :

عصبانیت یکی از پدیده های زندگی ماشینی است ، در عصر ماشین بر اثر فعالیت های فراوان ؛ و استراحت کم ، همه نیروهای انسان ، بمصرف رسیده آدمیان در حال خستگی و کوفتگی بسر میبرند . بدیهی است در چنین شرایطی انسانها آماده انفجارند ، البته این انفجار در محیط زندگی خانوادگی بهتر و کاملتر صورت میگیرد ، زیرا انسانها در محیط کار همیشه ماسکی بصورت زده ، با چهره دیگری با افراد روبرو میشوند . همیشه می کوشند خود را سر حال و با نشاط جلوه دهند و همه ناراحتیها را با نیروهای روحی ؛ مقابله و جبران نمایند ، ولی وقتی بخانه میآیند همه نیروهایشان تقریباً پایان یافته و نقاب و ماسک را کنار زده میخواهند به زندگی طبیعی خود بپردازند ؛ اینجاست که با برخورد با يك جریان ساده و کوچکی به هیجان در آمده ، آتشی می افروزند که خود و دیگران را در آن می سوزانند .

کودکانی که در این گونه خانواده ها زندگی میکنند ، بر اثر دارا بودن ژن های عصبی ؛ روحیه هیجانی بتدریج در آنان پرورش می یابد و اگر فاقد زمینه ارثی باشند ؛ روحیه تند خوئی و عصبانیت را از طریق تقلید و اقتباس از الگوهای خانه می آموزند .

● نکات ضروری

پیش از آنکه به درمان عصبانیت پردازیم توجه به نکاتی ضرور بنظر میرسد :

۱- والدین در مواردی که کودکانشان بخشم و هیجان در می آیند ؛ باید صد در صد سکوت و آرامش خود را حفظ کرده از ابراز هر نوع هیجان خودداری کنند چه علاوه بر آنکه نمی شود آتش را با آتش خاموش کرد ؛ ممکن است در حال هیجان بین بزرگترها اختلاف نظر بروز کرده ، مشکلات و دشواریهای دیگری بوجود آید ؛ که حل برخی از آنها دشوار باشد . ممکن است به استحکام خانواده ؛ لطمه های جبران ناپذیری وار دسازد .

۲- کودکان فعالیت های بدنی زیادی دارند ، بهمین نسبت زود خسته می شوند ، بدیهی است که در شرایط خستگی و کوفتگی آماده انفجار بوده ، با کمترین برخورد به هیجان خواهند افتاد .

بنابراین بزرگترها ، با روحیه انعطاف پذیری و سکوت و آرامش بهانه گیری کودکان را متحمل شده ، آنان را از خشم و هیجان بازدارند .

۳- توهین و تحقیر کودکان بهر شکل و حرفی که باشد مخصوصاً در برابر دیگران ، يك عامل قوی برای بر افروختگی و عصبانیت است . بزرگترها باید بکوشند هیچگاه به چنین کاری دست نزنند .

● درمان عصبانیت

در مواردی علت هیجان و عصبانیت کودکان ، معلول ناتوانی جسمی آنان است ، بسیاری از کودکان ناتوان ، دارای حساسیت فوق العاده میباشند . شاید وضع استثنایی کودکان عامل پیدایش این نوع حساسیت و پرتوقعی باشد ، در معالجه و درمان اینگونه کودکان ، در درجه اول باید سلامت جسم آنان توجه کرد .

بسیاری از بزرگترها پس از پشت سر گذاشتن سن کودکی ، خواسته های کودکانه را فراموش کرده ، در سن بزرگسالی نمی توانند به نیازهای کودکان پی ببرند لذا با سهل انگاری و مسامحه خواسته های آنان را بر آورده نمی سازند . در این هیجان ها ، بجای تسلی و دلداری باید به نیازمندیهای واقعی آنان جواب مثبت داده ، خواسته هایشان را بر آورده سازند .

بطور کلی هیجان و عصبانیت کودکان علل و عوامل فراوانی دارد ، بزرگترها باید بکوشند ریشه و عامل اصلی هیجان را بدست آورده و آنرا بر طرف سازند تا کودک دچار هیجان و عصبانیت نگردد .